

Førerkortvurdering ved psykisk helsesvekkelse hos eldre

John Magnus Jota

Seniorrådgiver - anestesisykepleier

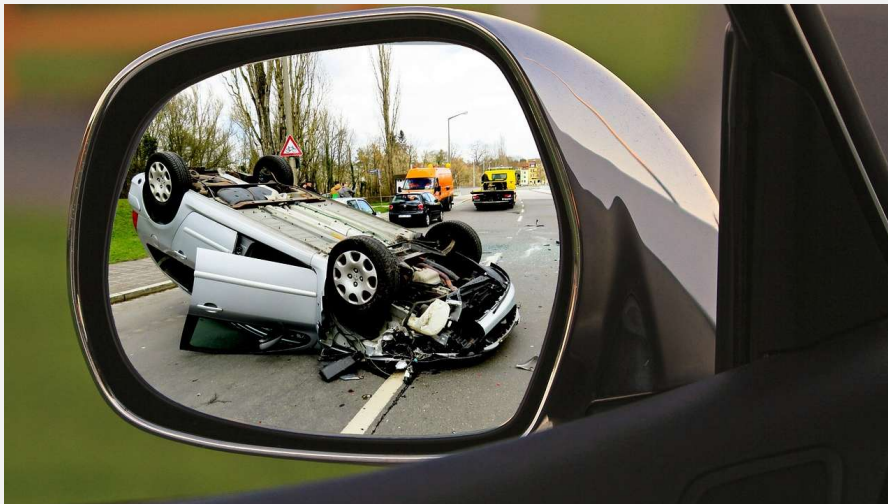
Statsforvalteren i Innlandet

19.02.2026

Førerkortvurdering handler om

vår felles trafiksikkerhet

førerens rettssikkerhet

Førerens plikter

Foto: pixabay.com/vainodesostisis

Vegtrafikkloven § 21

Det er forbudt å kjøre når svekket av:

- alkohol
- berusende/bedøvende midler
- sykdom
- tretthet
- andre omstendigheter

Foto: pixabay.com/StockSnap

Førerkortforskriften vedlegg 1 § 2

- Forbudt å kjøre når det ikke er helsemessig trafikksikkert
- Plikt til å oppsøke lege ved tvil om dette

Foto: pixabay.com/unknownuserpanama

Helsepersonnellets plikter

Foto: pixabay.com/StockSnap

Helsepersonelloven

- § 34: Lege, psykolog og optiker har opplysningsplikt til offentlig myndighet
- § 31: Helsepersonell har opplysningsplikt til nødetater
- § 23 nr. 4: Helsepersonell har opplysningsrett

Forskrift om melding fra lege, psykolog eller optiker ved helsesvekkelse av betydning for trafikksikkerheten

Lege, psykolog og optiker har

Foto: pixabay.com/orzalaga

- plikt til å advare førerkortinnehaver hvis kjøring er uforsvarlig
- anledning til å søke råd hos statsforvalteren
- plikt til å ilegge muntlig kjøreforbud
- plikt til å melde varige helsesvekkelser (> 6 mnd.) til statsforvalteren med kopi til førerkortinnehaver
- plikt til å gi statsforvalteren en vurdering av føreretten med utfyllende og relevante opplysninger (ved svekkelse > 6 mnd.)

Helsekrav til førerkort

- Førerkortforskriften vedlegg 1 – helsekrav (lovdata.no)
 - Generelle helsekrav
 - Spesifiserte helsekrav
- Bruk Helsedirektoratets førerkortveileder: www.helsedirektoratet.no/veiledere/forerkortveileder
- Ring statsforvalteren hvis du er i tvil

Foto: pixabay.com/Parentingupstream

Kan helsekravet oppfylles innen 6 måneder?

Ja

- Muntlig kjøreforbud
- Journalføres
- Skriftlig info til pasient
- Ikke melding til statsforvalteren

Nei

- Muntlig kjøreforbud
- Melding til statsforvalteren
- Kopi til pasient

Muntlig kjøreforbud

Jr
Førerkortinnehavers navn:
Fødselsnummer (11 siffer):

Helsekrav for førerett ikke oppfylt – informasjon til fører om å ikke føre motorvogn

Jeg viser til samtalen i dag, der vi også tok opp spørsmålet om det er forsvarlig at du fortsatt kjører motorvogn i førerkortgruppe 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ (sett kryss.)

(Sett kryss for aktuelt alternativ.)

☐ Det er for tiden tvil om du oppfyller førerkortforskriftens helsekrav i angitt førerkortgruppe. Det er ikke tillatt å føre motorvogn når helsekravene ikke er oppfylt. Du bør derfor avstå fra å kjøre inntil vi har kartlagt dette ytterligere og konkludert. Vi avtalte å følge opp dette den:

☐ Du oppfyller for tiden ikke førerkortforskriftens helsekrav i angitt førerkortgruppe. Du må derfor ikke føre motorvogn inntil videre. Vi avtalte å vurdere din helsetilstand på nytt den:

☐ Du oppfyller ikke førerkortforskriftens helsekrav i angitt førerkortgruppe i mer enn seks måneder på grunn av:
Det er ikke tillatt å føre motorvogn når helsekravet ikke er oppfylt. Helsekravet vil ikke være oppfylt før det er gått seks måneder. Ifølge helsepersonelloven § 34 har jeg plikt til å sende melding om ikke oppfylte helsekrav til Statsforvalteren. Se vedlagt kopi til Statsforvalteren.

Sted:

Dato: 27. oktober 2021

Navn:

HPR-nummer:

Det er førerkortinnehavers plikt å ikke kjøre motorvogn når helsekravene for trafikkisikker kjøring ikke er oppfylt, jf. vegtrafikklovens § 21, jf. også førerkortforskriftens (FOR-2004-01-19-298) vedlegg 1 § 2, der det står:

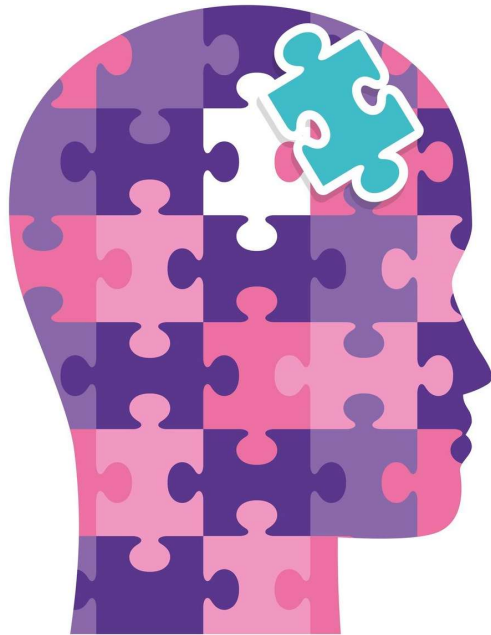
«Ingen må føre motorvogn når vedkommende ikke er i stand til å kjøre på en trafikkisikker måte på grunn av sykdom, bruk av midler som kan påvirke kjøreevne, eller annen helsevækkelse.»

- Bruk malen i førerkortveilederen
- Ved tvil?
- Mer enn 6 måneder muntlig?
- God informasjon
- Kan oppheves?
- Vis til loven

Foto: Helsedirektoratets førerkortveileder

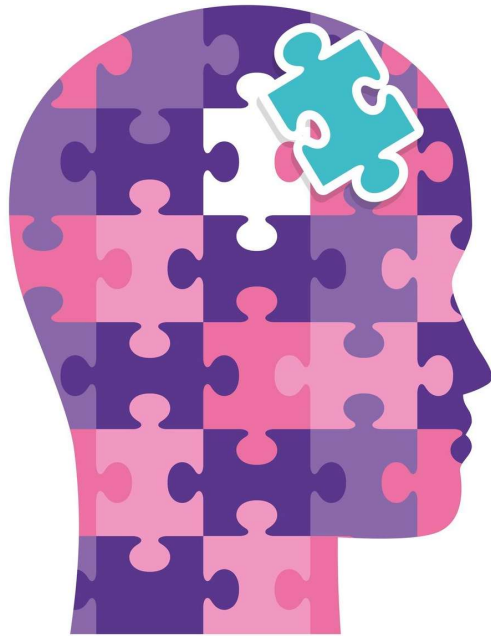
Kognitiv svikt

- Utgjør den største andel av førerkortsaker
- Kan være vanskelige vurderinger
- Vurderes alltid ved *Helseattest førerett*
- *Helsekrav er ikke oppfylt når svekkelse av kognitiv funksjon medfører trafikksikkerhetsrisiko.*
 - førerkortforskriften vedlegg 1 § 15
- Førerkortveilederen gir nærmere føringer

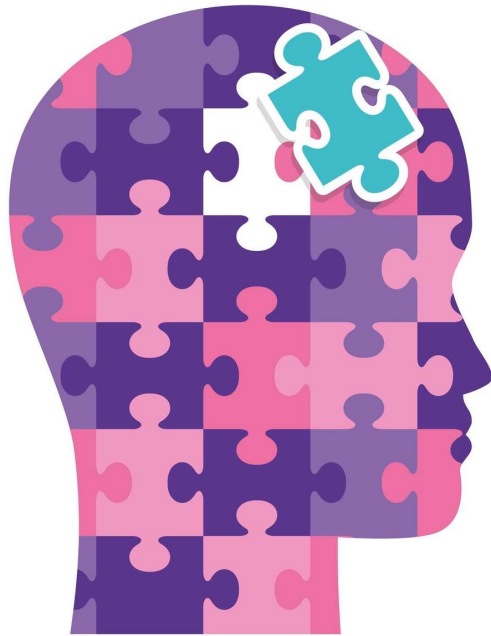
Kognitiv vurdering bygger på

- sykehistorie
- undersøkelsessituasjonen
- evt. komparentopplysninger

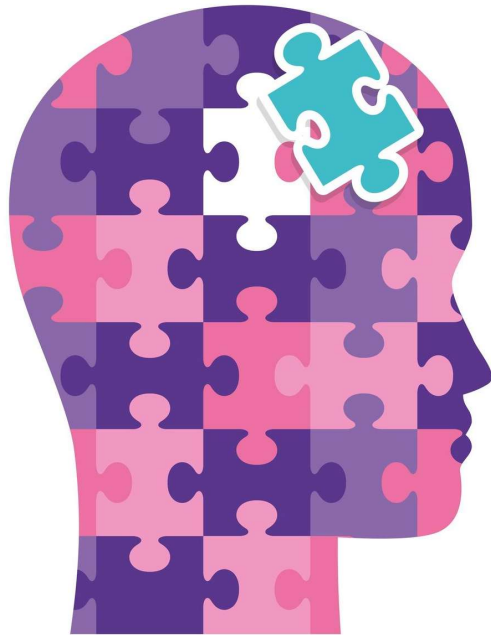
Helsekrav er ikke oppfylt ved

- apraksi
(svikt i viljestyrte handlinger)
- agnosi
(manglende evne til å tolke sansestimuli)
- neglekt
(halvsidig nedsatt oppmerksomhet)

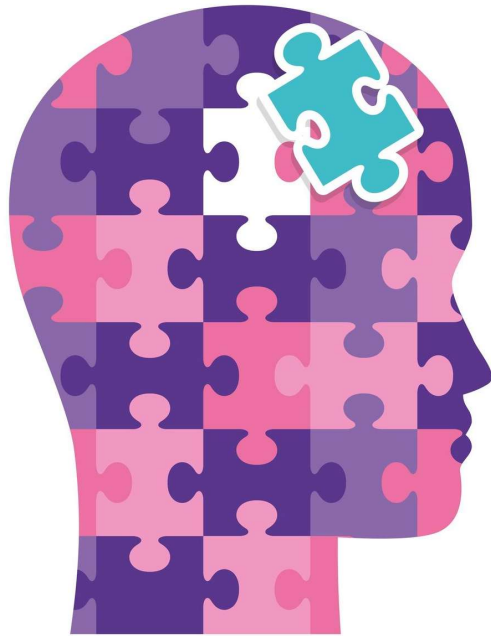
Kognitiv vurdering – vurder særlig:

- rom-/retningssans
- psykomotorisk tempo
- hukommelse
- dømmekraft
- eksekutiv funksjon
- sykdomsinnsikt
- økt tretthet
- panikk/stressreaksjoner
- impulskontroll
- irritabilitet/aggressivitet
- utagerende atferd

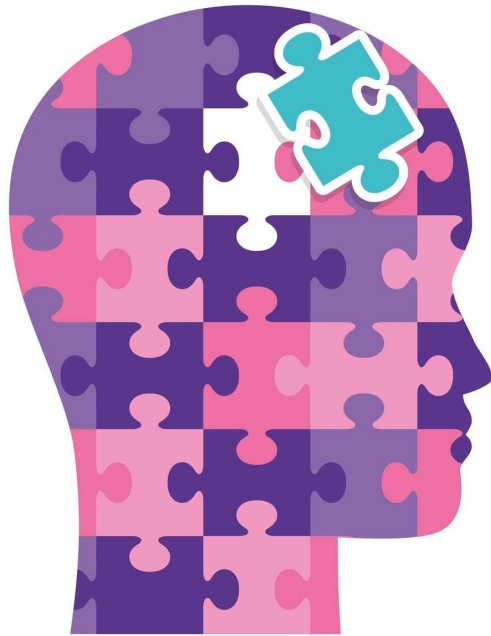
Ved mistanke om kognitiv svikt:

- Utfør kognitive tester i rekkefølge
 - TMT-A
 - TMT-B
 - MMSE
 - Klokketest
- Resultat?
- Tolkning av testene har feilkilder

Ved mistanke om kognitiv svikt:

- Komparentintervju?
- Muntlig kjøreforbud
- Videre utredning
- Henvis til spesialist ved behov
- Kjørevurdering hos Statens vegvesen
 - Lege/psykolog henviser - bruk mal
 - God begrunnelse
 - En viss kostnad for pasient

Psykisk lidelse og svekkelse

- *Helsekrav er ikke oppfylt ved psykisk lidelse eller svekkelse dersom liten sykdomsinnsikt, avvikende atferd, svikt i impulskontroll eller sviktende vurderings- og tilpasningsevne medfører trafikksikkerhetsrisiko.*

- førerkortforskriften vedlegg 1 § 33

- Spesifikke helsekrav for ulike psykiske lidelser
- Risiko for farlig atferd i trafikk?
- Manglende sykdomsinnsikt?
- Tvang? Kontrollopplegg?
- Legemidler

Ikke overlat
til andre

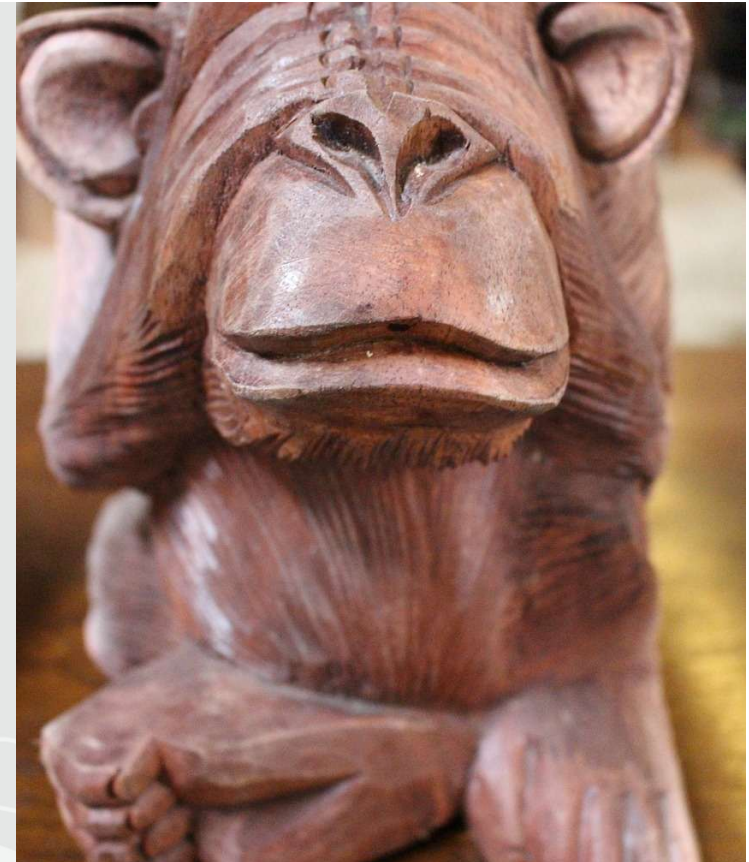

Foto: pixabay.com/Fuzz

Melding til statsforvalteren

Til Statsforvalteren i

Førerkort – melding om ikke oppfylte helsekrav til førerett

Førerkortinnehavers navn:
Fødselsnummer (11 siffer):
Adresse:

På bakgrunn av undersøkelse av ovennevnte vurderer jeg at vedkommende ikke fyller helsekravene til førerett i: *(sett kryss)*

☐ Førerkortgruppe 1
☐ Førerkortgruppe 2
☐ Førerkortgruppe 3 (inkl. kjøreseddel for drosje)
☐ Førerkortgruppe 3 (inkl. kjøreseddel for buss/komp.bevis utrykningskjøretøy)

Om helsestilstanden og forventet varighet:	Oppgi relevante og nødvendige opplysninger fra f.eks. sykehistorie, klin. undersøkelse, komparentopplysninger, kjørehell mv. Oppgi forventet varighet på helsevekkelsen. Der forventet varighet er over seks måneder inntreer meldeplikten til statsforvalteren.
Supplerende undersøkelser/prøver:	Oppgi relevante og nødvendige supplerende undersøkelser f.eks. blodprøver, urinprøve, resultat av kognitive tester mv.
Vurdering og begrunnelse:	Oppgi en vurdering og begrunnelse for hvorfor helsekravet ikke er oppfylt.
Rettlig grunnlag	Førerkortforskriften vedlegg 1 § 5 Skriv inn relevant §, nummer og kolonne (lovdata.no: førerkortforskriften vedlegg 1)
Konklusjon	Med henvisning til ovenstående vurderer jeg at helsekravene i førerkortforskriften vedlegg 1 ikke er oppfylt og at førerkortet bør inndras. Tilstanden vurderes å ha en varighet på mer enn seks måneder. Det sendes derfor melding til statsforvalteren i samsvar med helsepersonelloven § 34, jf. § 76 og meldepliktsforskriften § 3 (forskrift av 13. juli 1984 nr. 1467).

☐ Det er gitt skriftlig og muntlig informasjon til førerkortinnehaver om at det ikke er tillatt å føre motorvogn når helsekravet ikke er oppfylt. Kopi av denne meldingen sendes til førerkortinnehaver.

Sted: Dato: 24. november 2021

Lege:
HPR-nummer:
Virksomhet/legekontor:
Postadresse:

Vedlegg: ☐ spesialistuttalelse og/eller annen relevant dokumentasjon

Kopi: Førerkortinnehaver

- Skriftlig - til folkeregistrert fylke
- Bruk malen i førerkortveilederen
- Sikker melding statsforvalteren.no
- Melding, bekymring eller veiledning?
- Konkret helsekrav
- Begrunnelse

- Bruk Førerkortveilederen
- Kontakt statsforvalteren i ditt fylke ved behov for veiledning

Statsforvalteren i Innlandet

Facebook Statsforvalteren i Innlandet
Nettside www.statsforvalteren.no/in